

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POSWIĘCONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

PRENUMERATA I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kantory i biura ogłoszeń w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.
REDAKCJA I ADMINISTRACJA: CZĘSTOCHÓWA, II-ga ALEJA Nr. 38. — TELEFON Nr. 60.
Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od g. 8—10 wiecz. Rękopisów nadesł. redakcja nie zwraca.

PRENUMERATA WYDZIAŁ: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odosobnioną do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 50. Zmiana adresu kop. 20.
LIŚCÓW niepracujących lub niedostatecznie opłaconych redakcja nie przyjmuje.
CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz pierwszy jednosłowny lub jego miejsce: Nadesłane k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem, 3 kol. i nekrologi po kop. 25, za 4 kol. po kop. 10. Drobne ogłoszenia po kop. 5 za wiersz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenia treści matrymonialnej o 50 proc. drożej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.
agentury: w Rakowie, Noworadomsku, Myszkowie, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie. Cena pojedynczego egzemplarza kop. 3.

AKC. TOW. HANDL.-PRZEMYSŁ.

„Ł. J. BORKOWSKI“

poleca ze **SKŁADÓW** w miejscu:

ZELAZO — WYROBY ZELAZNE — OLEJE i SMARY — CYNA, OŁÓW, ANTYMON — BLACHY BIAŁE i CYNKOWE — DRUT MOSIĘŻNY i BLACHY MOSIĘŻNE — NITY MIEDZIANE — STAL AMERYKAŃSKA i PILNIKI e. t. c.

ul, Piotrowska № 2, — Telefon № 70.

II Aleja № 38, Telefon № 497.

TEATR „URANJA“

Tylko 2 dni! Na niedzielę 12 i poniedziałek 13 Kwietnia.

DZIECIĘ WZYWA

Baletnica z musu (komiczny) | Kronika Gaumont'a (natura).
BOBO DOCZEKAŁ SIĘ (bardzo komiczne).

Wybitny dramat z życia współczesnego w 3-oh częściach.

NA SCENIE

występy nowozaangażowanego zespołu artystów farsowo-operetkowych pod kier. W. PIOTROWSKIEGO
CZYJE DZIECKO Operetka w 1 ak.

Uwaga! Pierwszy program powtarza się od g. 2 do g. 5, od g. 9 w całe przedst. wienie Małorosyjskiej operetki.

Teatr PARYSKI II ALEJA 19. TELEF. 334.

Program od niedzieli 12 do poniedziałku 13 kwietnia 1914 r. (włącznie).

Pokoje dla przyjezdnych

Nadzwyczaj wesoła farsa w 2-oh częściach.
Tygodnik Gaumont'a (natura) | Huragan na Kaukazie (natura)

Na scenie pod artystycznym kierunkiem F. Stróżewskiego.
BOGATA WDOWA Obrazek wiejski ze śpiewami i tańcami w 2 aktach Piotra Kołodziej, z muz. A. Wrońskiego
Nowa wystawa. Kostiumy, Wiejska orkiestra

TEATR „ODEON“ KRZEMIŃSKIEGO II Aleja № 43. Najstarszy w Królestwie Telefon № 4—77.

Program na niedzielę 12 i poniedziałek 13 Kwietnia r. b.
Tylko 2 dni! **Wepaniały program świąteczny.** Tylko 2 dni!

CZARNY POTWÓR

Bardzo ciekawy dramat w 3 częściach z serji Tajemnice Londynu
Bigorno na wakacjach ||| Trezor nie lubi się strzydz (Wesoła komedia) (Komiczny)
DZIENNIK PATHE № 260. Kronika chwili bieżącej.

NA SCENIE pod artystycz. kierunkiem W. GŁÓGERA **Koniec świata** Komedja w 1 ak ze śpiew. i tańcami

SAMOCHOBY DOROŻKI luź. MATULEWICZA Teatrna 58/60. Kurs po mieście 40 k. na stacje kolei H.-K. rb. 1 Kurs za miasto do umowy.

RZĄDOWE

KASY OSZCZĘDNOŚCIOWE

ZŁATWIAJĄ UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE:

Ubezpieczenia kapitałów od 25 rb. do 5000 rb.
Ubezpieczenia pensji do 6 rb. do 600 rb. rocznie.
We wszystkich ubezpieczeniach trwających nie mniej od lat 5 ubezpieczający się korzystają z przeznaczonych rocznie dochodów.

Stosownie do obliczenia z obrotów ubezpieczeniowych za r. 1912 a sprawdzonego d. 16 grudnia 1913 przez Radę dochodów z ubezpieczeń i kapitałów dywidenda ubezpieczeniowa za 1912 z każdych 100 rb. wynosi kop. 27 miesięcznie czyli rb. 3 kop. 22 za cały 1912 r. w którym ubezpieczający korzystał z praw przychodowych.

Zbiorowe ubezpieczenia pracujących i robotników na warunkach ulg.
Ubezpieczenia na wypadek śmierci i mieszane, zawierają się bez świadectwa doktora.
Wpłaty rocznych premii — skuteczna się — rocznie, półrocznie, kwartalnie lub miesięcznie — gotówką lub przekazaniami z księżeczek oszczędnościowych.

PRZYJMĄJĄ WKŁADY

na procenty, od osób pojedynczych do 1000 od Towarzystw lub zakładów 3000.

KUPUJĄ PAPIERY PROCENTOWE

dla uczestników **CHRONIA** takowe i wypłacają za **KUPONY**.
Warunki umowy ubezpieczeniowej informacje można dostać bezpłatnie w kasach oszczędności i w Zarządzie rządowych kas oszczędnościowych (Petersburg Fontanka, 76).

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarsko-Sztukatorski

Częstochowa Aleja 3-ola dom własny
Egzystuje od roku 1887. Telefon 2-60.

KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI

WYKONYWA:
Rzeźby pomniki, roboty budowlane i kościelne.

Fabryka posadzki cementowej na chodniki stopni mozaikowych, oraz wszelkich wyrobów z cementu. Ceny przystępne

DLA CAŁUSA

jest stworzona delikatna, czysta warstwa o rumianym, młodocianym wietrze, wygładza, białej, jak podwójna mlekątką skórę i osłabiająca jej siłę, co jest błogą i zdrową koniecznością, przynosi korzyść tylko prawdziwym.

MYDŁO Z MLEKA LILOWEGO „KONIK”

wyrobu Bergmann & Ska, Rastenburg-Oranienburg

Dostać można wszędzie po 50 kop. za sztukę. Ządać tylko w czerwonym opakowaniu. Główny skład na Państwo Rosyjskie: Miasto chemicznych preparatów, St.-Petersburg, Małaja Koniuszennaja 10

Praktyczna szkoła kroju i szycia metodą Wortha mistrzyni cechowej

LUCJI JURASZEK

w Częstochowie, II Aleja 38 m. 13.

Przy szkole pracowni a ubiorów damskich i dzieciennych. Po ukończeniu szkoły praktykantom wydaje się **dyplom krawiecki**.

ony przystępne. 0812— Wykończenie solidne

Oddział Piotrkowski pośrednictwa pracy Towarzystwa Wzajemnej Pomocy pracowników rolnych

Poleca członków swoich na posady administratorów, rządów, ekonomów, pisarzy, ogrodników, buchalterów, kasjerów i innych pracowników rolnych.

Przedstawiciel Stowarzyszenia K. KARWOWSKI

Piotrków, Bankowa 18, Tel. 75.

Współdzielczy skład Żelaza

„RZEMIEŚLNIK”

przeniesiony w I-szą Aleję № 12.

Skład został znacznie powiększony i zaopatrzony we wszelkie artykuły budowlane narzędzia rzemieślnicze i naczyńia kuchenne — — — — — Telefonu Nr. 69

Pierwszy w Częstochowie Chrześcijański

HURTOWY SKŁAD

Towarów Galanterijnych i Piśmiennych pod firmą:

M. ZARUSKI i S-ka

Ulica Ogrodowa № 11.

Posiada na składzie w wielkim wyborze Koronki, Wstążki, Nici Bielizne wełbowa papierowa i gumowa, Krawaty Szelki Portmonetki, Pończochy, Skarpetki, Chustki, Szale wełniane i jedwabne, oraz wszelkie materiały piśmienne.

DO POBIELANIA

przyjmuje naczynia

W. STAJEWSKI, II Aleja № 33.

KLASYCZNA SZKOŁA TANCÓW

KOSTECKIEGO

5-let. biał. Teatr. Rząd. Warsz. w Częstochowie i H.-Radomsku, w Łódz. Słow. Rzem. Przem. ul. Kałiska, tel. 4.

Gdzie odbywać się będzie nauka tanców w specjalnych kompletach jak też udziału lekcyj w domach przyk. i sabs. ucz. Na które przyjmują zapłaty i udziela wszelkich informacji, **RZĄD STOWARZ.** od godz. 6 do 9 wieczorem.

Gabinety Leczniczo-Dentystyczne

R. Filipowicza

II-ga Aleja N-r. 24, telefon 482.

Przyjęcia: od 9-1 i od 3-7 p.p. prócz niedzi. i świąt Specjaln. zęby sztuczne w kauczuku i złoście

Lekarz - Dentysta

Stefan BABYLSKI

WYJECHAŁ

Przyjmuje od 15 kwietnia

NA CZASIE!

Olbryzi zapas rozsady (flanarów) kwiatowych, po cenach niebywale niskich: 1 kopa bratków 80 k., 1 k. goździków holenderskich 1 rb. 50 k. sztuka 8 k., primula wiosenna szt. 8 k., niesapominajki 2 k., stokrotki białe i różowe 8 k., esarwona 4 k. szt. i wiele innych kwiatów sinowych i letnich. Roszady warzywnie w wielkiej ilości po cenach niskich. Akcyjne kuliste i krzywe osobno, poleca Zakład Ogrodniczy S. Jastrzębskiego w Częstochowie.

Lecznica zębów i jamy ustnej

M. Puchalskiego

Aleja III Nr. 57 tel. 610.

Przyjęcia: od 9-1 i od 3-7. Leczenie, plombowanie. Zęby sztuczne. Ceny niskie.

Doktor **BRONIA TOWSKI**

PAWEŁ

Częstochowa, Nowy-Rynek 3, Telefon 34.

ChOROBY SKÓRY, WŁOSÓW PŁOCYCH, WENERYCZNE I KOSMETYKA Lekarska. Przyjmuje od 9-12 rano i od 4-8 popoł. Połączone z 3-4 popołudni. Stosując wrodziny i wytrawiane **SALWARBANE** (HATA) 600 1914 i badanie krwi na syfilis.

Młody handlowiec

i gruntowną znajomością buchalterji podwójnej oraz korespondencji w językach polskim, rosyjskim i niemieckim przyjmie odpowiednią posadę. Referencje poważne. Łaskawe oferty: „1500” Warszawa, biuro Metzla. 0382.

Najskuteczniej tępi **plaskawy karaluchy** pszaki oraz wszelkie pasożyty a zwierząt przy

„TITU”

Dostać można w aptekach i składach aptecznych

W dniu 3-go Marca roku bieżącego został otwarty

MAGAZYN

w II-iej Alei № 16, dom p. Imicha.

Z oddziałami damskiej, męskiej, uczniowskiej i dziecięcej

Gotowej Garderoby

Magazyn został zaopatrzony w najświetniejsze angielskie i francuskie modele po cenach najprzystępniejszych, o czem ma nas zaszczyt zawiadomić i prosić o zwiedzenie mego magazynu. Zwiedz. nie obowiązują do kupna. Polecając się Sz. Kljent, Z poważaniem **R. TRAWIŃSKI**.

HURTOWE SKŁADY Stowarz. Kupeców Chrześcijan

pod firmą **„OBRONA”**

w Częstochowie, ul. Ogrodowa № 11.

Są najlepszym źródłem zaspacowania się w towary Kolonialno spożywcze. **Cena na wszystkie artykuły rynkowa, (najniższa).**

Wyłączna sprzedaż cukru z trzech pierwszorzędnych cukrowni **Lublin, Milejów i Nielewów.**

NA CZĘSTOCHOWĘ

Noworadomsk, Kielce i okolice

jeden tylko

Główny Skład

PATHEFONÓW

na święta nadeszły nowe modele aparatów i płyt **ALLELUIA**

Wyłączne przedstawicielstwo firmy Pathe w Paryżu

PUCEK i HILL

2-ga Aleja 23 (na piętrze) tel. 605.

ZA GOTÓWKĘ i NA RATY.—CENNIKI BEZPŁATNIE.

Handlującym udzielamy rabat.

Jednocześnie polecamy: Kinematografy „KOK”, filmy kupno i abonament, **MASZYNY DO PISANIA, ROWERY i MOTOCYKLE.**

Ryski Bank Handlowy,

Filja w Częstochowie.

II-ga Aleja № 26.

Wynajmuje w opancerzonym skarbku **KASETY STALOWE „SAFES”**

Po cenach od 12 rb. do 24 rb. rocznie za letnie od wymiaru kasetki.

Dla załatwienia czynności związanych — z manipulowaniem złożonych w kasetkach walorów i sprzt. odcinanie kuponów etc. i odpowiednio urządzona poczekalnia w lokalu Banku znajduje się do dyspozycji właścicieli kasy

Kaucjonowane Biuro Nauczycielskie

Stanisław Ligezówny

w Częstochowie Teatralna 26.

Rekomenduje Nauczycieli, Nauczycielki, Ochroniarki, Froebianki, Bony, Nauczycielki na godziny, francuski, niemiecki i nauczycielki muzyki. Cudzoziemski biuro na żądanie sprowadza.

Biuro otwarte od 9 r. do 6 po południu

Dr. Karol Tomaszewski

ul. św. Barbary № 11, Telefon № 450.

Choroby wewnętrzne kobiece i dziecięce, przyjmuje od 9-1 i od 4-7 wieczorem.

Pracownia **Czapek i Kapeluszy**

„POLONIA”

CZĘSTOCHOWA, 2 ALEJA JÓZEF. — GDZIE TEATR PARYSKI.

Na sezon wiosenny poleca czapki męskie po 20 k., 30 k. i wyżej, dziecięce po 20, 4 h. dekadencje, **szalikowe** i **szalikowe** krajowych fabryk; od 1 rb. 50 k. i wyżej, **kapelusze** wiodące i najmodniejszych krajowych i zagranicznych fabryk; **szalikowe** damskie i dziecięce w kolorach czepkiwa wchodzący w elegancję i gustownym wykon. podług najświetniejszych fasonów.

Perfumerje w wielkim wyborze krajową i zagraniczną, olejki do ciała, waniłje burbońska i farby do jej

Poleca na nadchodzące święta:

Skład Apteczny

Wacława ORŁA

w Częstochowie, III Aleja 46.

Magazyn TOWARÓW BIAŁYCHYCH

Marji BEZE

Wierzący się w mieszkanie prywatnym w Częstochowie 2-ga Aleja Nr. 20 m. N-r. 1-y

Poleca po cenach najniższych, nowości sezonu w dużym wyborze, Piłtwa i inne wyroby stałe na składzie.

II-ga Aleja № 38, Telefonu 497

Dnia 12, 13-go, 14-go i 15-go Kwietnia od godz. 9-ej wiecz.

Bilety są do nabycia, w Uranji od godz. 11 do 1 p.p. i od 5 do 7. Szczegóły w afiszach.

Teatr „URANJA“

PRZEDSTAWIENIA MAŁOROSYJSKIEJ OPERETKI

Miejsca numerowane.

Karty świąteczne

w wielkim wyborze do nabycia w sklepie F. D. WILKOSZEWSKIEGO, II-ga Aleja 38.

Do pięknej nieznajomej.

Ujrzałem cię w sercu jut
namiętany gore zar
do oczu modrych, jak głab mór,
do ust, sączących czar,
do pełnych niebios woni kos
do szyki twej, jak cud,
do słów, co jak anioła głos
do kraju wzywa wrót...
Ujrzałem cię i chęłabym wnet
sny złote z tobą śnić,
aby na czulem tete a tete
rozkosze zycia pić:
do ustek usi przychylić rąb,
ze skronią złączyć skroni,
przy sercu duszy ogrzać ziąb
i rączki ująć w dłoń.
Ujrzałem cię, lecz kłopot mam,
bo... nie wiem jak się zwiesz
a ty ten sam masz pewnie kram,
bo... nie wiesz o mie też;
cz gdy kochania chętkę masz,
przyjdź do kawiarń—tuż,
szustowa koniak podać każ,
a ja cię znajdę już!

Nowe drogi młodzieży naszej.

„Tego, kto wejdzie do sali wykładowej na początek roku akademickiego, kiedy ławy zapelnia świeżo wyuczony zastęp młodzieży, przedewszystkiem musi uderzyć dziwnie anemiczna fizjonomia tej gromady. Stawąszy wobec niej człowiek ma uczucie, jakiego się doznaje w pewne dni jesienne, takie szare dni, kiedy to nie jest ani ciepło, ani zimno, ani wietrzno, ani chłodno, słońce nie świeci i deszcz nie pada...“

„Apatyczny wyraz twarzy, oko przygasłe, powolność i brak sprężystości w ruchach, często przygarbiona postać i wychudłe ramiona — oto przeciętny wygląd tych dwudziestoletnich posiadaczy maturoy.“

„Ten przed laty siedemnastu charakterował młodzież polską ze sfer intelektualnych pewien publicysta z obozu wszechpolskiego.“

„Na wytworzenie tego typu młodzieńca Polaka różnorodnie składały się przyczyny. Obok czynników wychowania oraz innych głębszych — natury społecznej i politycznej, nie małą w tej sprawie odegrał rolę z pozytywistycznej doktryny płynący kult intelektualizmu. Towarzyszyło mu lekceważenie strony moralnej człowieka i zupełna wgarda fizycznych jego zalet. Wo tych czasach być silnym, barczystym, żumianym — znaczyło to samo, co być głupim...“

„W dobrym tonie wśród młodzieży był typ intelektualisty t. j. takiego jęgomosia, co owinięty był flanelkami pod ubraniem, na wierzch się oślulał płedem, nosił głębokie kalosze, okulary, miał blade oblicze, wychudłe ramiona i chroniczny katar.“

„Smutne, mizerne czasy wraz z całym akompaniamentem ich niewystosowanej beznadziejności: chorobliwych krwóg i powolnego rozsypania się w grzyby dawnej polskiej wiary! Mówię o nich dla kontrastu, ażeby zalesawieniem z takimi obrazami, jak hegoreczny dorazny złot sokołów we Lwowie, albo letni obóz skautów pod Skolem lub pobyt w Bir obgham tej garstki młodzieńszkowskich polskich o duchowem swojem napięciem oraz sprawności ćwiczeń przypomniata tym ludziom Zachodu Polskę, uwydatnić różnice między tem, co było a co jest“

I tem mocniej podkreślić nowość i wartość zjawiska, które się dokonano w naszych czasach w ciągu ostatnich paru lat.

Doba porewolucyjna będzie w dziejach naszych okresem pamiętnym. Z jej fermentów poczynają się nowe, żywotne prądy i dokonują się szybko nadzwyczaj ciekawych przemian.

Jedną z najdonioślejszych dla przyszłości narodu, to ta przemiana w poglądach młodzieży, której widzialnym wynikiem są drużyny wszelkiego rodzaju: Skauting, wprowadza na nowe tory natchnienie nowym duchem organizacji Sokoła itd. itd.

Analizie tego zjawiska warto poświęcić nieco uwagi.

Wśród zamierających „dłgostów walki partyjnej, w odmęcie inkwetw i na paści wzajemnych, przy bębnienu na odwrót wszystkich prawie dotychczasowych obozów politycznych, dosłyszała młodzież płynący z głębin przeszłości czy z regionów niedojrzałego jeszcze jutra ton nowy.

Takie było, jak nam się wydaje, psychiczne tło, na którym powstał prąd zrodzony w Galicji, ale przenikający coraz głębiej do wszystkich dzielnic Polski. Niewąsowo zaznaczyć tu trzeba, że Galicja coraz bardziej staje się terenem rodzajnym nowych idei, które na daleką przyszłość ducha narodu zapodnić mogą. Oczywiście prócz innych okoliczności, czynnikami sprzyjającymi są w tym wypadku, zarówno napływ młodzieży ze wszystkich stron Polski, jak możność natychmiastowego nadania kształtów realnych każdej świeżej zdrowej myśli.

Jakie są cechy charakterystyczne nowego prądu?

Odpowiedź nie łatwa i dla tego, że jest to ruch bardzo jeszcze młody i że niema w przeszłości naszej odpowiadających mu całkowicie wzorów. Pokrewny on do pewnego stopnia prądowi filareckiemu Wilna, zwłaszcza skauting czy junactwo, najpiękniejsza odrósł tego ruchu, zbliża się doń wysoko swoim lotem etycznym, ale jest bardziej skondenowanym, pełniejszobym znacznie systemem wychowania obywatelsko-rycerskiego — właściwiej samowychowania. Dziś jeszcze łatwiej scharakteryzować go hastami, z którymi idzie naprzód, niż wnikać do głębi w jego istotę; precz ze słabością fizyczną i ze słabością ducha, precz z niedośtetwem wszelkiego rodzaju! Na pięcie wszystkich sił fizycznych i psychicznych dla osiągnięcia celu, który umiłowana idea wskazuje; zlanie się możliwe najpełniejsze z nurtem życia, ze światem ludzkim i ze światem przyrody przy jednoczesnym wysiłku ducha do wzniesienia się na możliwie najwyszy szczebel! — to jego najogólniejsze nakazy.

Takim wydaje mi się ruch ten w swoim zarodzie, w ziarnie, z którego wyrósnąć mają jego rozgałęzienia.

Gdyby dotrzywał co obietnice, stałby się niewątpliwie potężnym czynnikiem orodzenia duchowego naszego narodu, może nie tylko naszego.

„Ale jeśli nawet, zwykłym rzeczy ludzkich biegiem, wszystkich obietnic swoich nie dotrzyma, przeczazono mu niewątpliwie odegrać niepospolitą w życiu naszym rolę. I dlatego nie wolno go traktować powierzchownie, jako modę, jako jeszcze jedną zabawkę sezonu; w nim należy już dziś uszanować dzielną, zdrowy wysiłek młodych dusz polskich znalezienia właściwej sobie i dla narodu drogi.“

Nie dobrym znakiem jest, że żeńska połowa młodzieży bardzo powoli, bardzo leniwi ze ruchem tym podąża; narodowi, skazanemu na najstraszniejsze losy, potrzeba bohaterstwa, siły, zdrowia ciała i duszy nie tylko w męskiej jego połowie. Ale bo też wychowanie dziewcząt naszych jest oddawna stojącym bagnem, z którego jeno (przeważnie) spekulacja jednostek znaczne wyławia procenty. Świeżego tchnienia w tej dziedzinie jaknajpilniej nam potrzeba.

Wracając do porównania, przytoczonego na początku, porównania fizjonomii młodzieży naszej z przed lat dwudziestu z szarym jesiennym dniem, kiedy to ani zimno, ani gorąco, stwierdzić trzeba, że dziś najsurowszy krytyk życia młodzieży jużby go użyć i przystosować nie mógł. Zmieniło się wiele, bardzo wiele. C.

Zmartwychwstanie.

Alleluja! ciesz się cudu,
Bo zmartwychwstał Chrystus Pan!
Sprawca odkupienia ludu
Przez swe męki i plęć ran!
Alleluja! brzmi wokoło,
Bija dzwony na tę wieś,
W sercach wiernych tak wesolo,
— Cześć Ci, Chryste Panie, oześ!

Alleluja! cni radoacy,
Niech wam brzmił po wszystkiek czas,
Obyście wytrwali w pracy,
Zmartwychwstania przyjdzie czas!

Alleluja! dzień radości
Chrześcijański święci świat,
Pełen wiary i miłości,
Jaką ma dla brata brati!

Alleluja! cześć Ci, Chryste,
Coś pokonał piekielny moc,
Dał nam niebo wiekuiste
I to święto — Wielkanoc.
F. Borysławski.

Data Wielkiejnoy.

W pierwszym wieku chrześcijaństwa żydzi, którzy przyjęli chrzest, obchodzili pamiętkę Meki Pańskiej i Zmartwychwstania w miesiącu Nisan razem ze świętem narodowem „Passah“, które przypadało w dniu 14 w sam dzień pełni po wiosennem porównaniu dnia z nocą, a w następnym dzień (15) święcili pamiętkę Meki Chrystusa, trzecie-go dnia (16) — Zmartwychwstania.

Dzień ten przypadał w różne dni tygodnia, a więc niezawsze w niedzielę, co trwało aż do połowy II wieku, kiedy powstał spór w tej kwestji pomiędzy biskupem Smyrny — Polikarpe a papieżem Antikonem i sprawa ta rozpatrywana była na soborze Laodyjskim w roku 170. W 20 lat później podobny spór wynikł między biskupem Efezu — Polikratesem a papieżem Wiktozem I.

Podług ścisłych danych historycznych, Chrystus Pan był ukrzyżowany w roku 33 w dniu 3 kwietnia (luna XIV) w piątek, a zmartwychpowstał 5 kwietnia (luna XIV) w niedzielę. I dwie te daty również były powodem sporów religijnych, a mianowicie — kościół Aleksandryjski obchodził święto Wielkiejnoy razem z żydami w miesiącu Nisan czyli w dniu pełni

najbliższej wiosennego porównania dnia z nocą bez względu czy przypada ten dzień w niedzielę lub nie; kościół zaś Rzymski obchodził to święto nie w samą pełnię, lecz odkładał do najbliższego piątku pamiętkę Meki Pańskiej, a do niedzieli pamiętkę Zmartwychwstania. Pozostała zaś większość chrześcijan przyjmowała również piątek i niedzielę za terminy paschalne, lecz brała pełnię nie przed wiosennem porównaniem dnia z nocą, a po porównaniu. A ponieważ w Aleksandrii to oznaczono na dzień 21, a w Rzymie na 18 marca, przeto nie było tu jednostajności i w Rzymie obchodzono Wielkanoc w 3 dni wcześniej niż w Aleksandrii.

Pierwsze kanony pełni wiosennych, według których była dokładnie oznaczona data Wielkiejnoy, zostały opracowane w III wieku przez uczonych aleksandryjskich — Dyonizjusza i Hipolita. — W roku zaś 325 za radą Konstantyna Wielkiego na soborze Nicejskim wydano okólnik do biskupów „epistolam cyclicom“ w którym zalecono przyjąć zwyczaj aleksandryjski, jako najbardziej odpowiadający poglądom soboru. A ponieważ Aleksandria słynęła ze znakomitych astronomów, przeto sobór włożył obowiązek na pa tryarchę aleksandryjskiego, aby oznaczył dzień obchodzenia Wielkiejnoy za pomocą 19-letniego okresu Metona komunikował kościołowi Rzymskiemu, któryby następnie zawiadomił cały świat chrześcijański o dacie obchodzenia święta Wielkiejnoy.

Dzień wiosennego porównania dnia z nocą naznaczono stałe na 24 marca (choć astronomie biorąc porównanie przypadać może później lub wcześniej), pełnię Wielkanocą przyjęto w 14 dni po nowiu, a niedzielę obchodzenia Wielkiejnoy oznaczono nie wcześniej od 22 marca i nie później od 25 kwietnia.

Nieporozumienie jednak kościelne w tym względzie nie odrazu ustało i dopiero VI wieku, za wpływe Dyonizjusza małego, różnica lat w obchodzeniu Wielkiejnoy usunięta została. Po upływie jednakże kilku wieków, kiedy data wiosennego porównania dnia z nocą cofnięta została o 10 dni, wskutek błędnie przyjętej długości roku juliańskiego, wytworzyła się — nowu różnica dat obchodzenia Wielkiejnoy w kościołach zachodnim i wschodnim i podług tego błędnego pojęcia kościół wschodni za kilkanaście wieków będzie miał Wielkanoc w zimie, o ile nie przyjmie kalendarza gregoriańskiego.

Dawniej święta Wielkiejnoy trwały cały tydzień i dopiero sobór konstantyjski zredukował je do 3-ch dni, a papież Pius VI do 2-ch dni.

Od Wielkiejnoy zależą daty świąt tak zwanych ruchomych, do których należą: Popielec — na 46 dni przed Wielkanocą, Niedziela przewodnia — w 7 dni po Wielkiejnoy, Wniebowstąpienie Pańskie w 39 dni, Zielone Świątki w 49 dni i Boże Ciało w 60 dni po Wielkiejnoy.

W dzisiejszych czasach oznaczenie daty Wielkiejnoy nie przedstawia żadnych trudności z powodu nader prostych wzorów, podanych przez uczonych, do których zalicza się Gauss, Jan Baranowski oraz profesor Karliński, autor pracy p. t. „Przyczynki kalendarjografij“, wydany w VIII tomie rozpraw akademij umiejętności w Krakowie. F. Borysławski.

8 — IV 1914.

Rozmyślajmy dziś...

Wprzężeni do jarzma mozolnej pracy o chleb doczesny, schyleni tem samym do ziemi; mając często netylko zbrudzone ręce i twarz spoconą, lecz

1/2 wafowa Lampa OSRAM

Nowe elektryczne
o wielkim
natężeniu światła

Od 600 do 3000 świateł, nadaje się do oświetlenia na zewnątrz i wewnątrz. Zastępuje lampy łukowe! Niewymaga wymiany węgla! Pojedyncze i tańsze urządzenia! Adres firmy: Auer-Gesellschaft Dept. Osram, Berlin

sumienie i duszę splamioną, — zapominamy nieraz o tym, co dla nas jest niezbędne i najważniejsze. Dlatego pożyteczną jest rzeczą, abymy przynajmniej od czasu do czasu oderwali się na chwilkę od zajęć codziennych zechcieli zastanowić się poważnie nad stanem swej duszy, a na wyśmionych chęć, co witały Chrystusa przy jego triumfalnym wjeździe do Jeruzolimy, oddali część Jezusowi „Hosanna na wykosłach”...

Czas Wielkiego Postu, a zwłaszcza ostatnie dni w tym okresie poważnie przemawiają do serca chrześcijańskiego. Po miastach i parafiach naszych odbywają się w tym czasie rekolekcje, albo ćwiczenia duchowe. Jakże byśmy pragnęli, aby te pobożne praktyki z pożytkiem były przez wszystkich przyjęte. Kaptani w kościołach tłumaczą prawdy wieczne, aby odnowić ducha religijnego w sercach wiernych.

Redakcja pisma katolickiego radaby przysłać się w tej pracy ogólnej. I dla tego nie możemy pominąć choć kilka uwag w tej sprawie.

Jeśli życie nasze jest „bojowaniem” z mnożeniem potężnych nieprzyjaciół, gdzie chodzi o zdobycie lub zachowanie najwyższych dóbr doczesnych i wiecznych, — to potrzeba do tego „świętych wojennych, w którychby wojownik nauczył się nowy plany bitwy układać i nowe sposoby przeciw staremu nieprzyjacielowi obmyślać i nową bronią go pokonywać. W życiu duchowym takimi ćwiczeniami są rekolekcje. Są one nadto niby twierdzą, do której strudzonego żołnierza Chrystusowi może się schronić i rany swoje opatrzyć i nowej nabrać odwagi i męstwa i oręż swój naostrzyć i nadać mu się zwyciężką.

W rekolekcjach za pomocą ćwiczeń zbieramy ducha naszego w gorętszej modlitwie i w rozmyśleniach; a przez oczyszczenie duszy w Sakramentach św. dochodzimy do lepszego poznania jej potrzeb i zrozumienia rządów Bożych nad nami.

Ćwiczenia rekolekcyjne przynoszą korzyść nie dlatego, jakoby w nich przedstawiano rzeczy nowe i nigdy nie słyszane; ale, że te same prawdy wieczne, o których skądinąd wiemy, teraz stają przed oczyma duszy razem zebrane w jedną całość, w odpowiednim porządku...

Wiadomo jednak, że nie ten ćwiczy ziało swoje, kto przypatrzy się, albo słucha, jak inni się przechadzają i chodzą, a nawet biegają, ale ten, kto sam przechadza się i sam chodzą i sam biega. I w ćwiczeniach duchowych nie wystarczyłyby tylko biernie nasze współdziałanie. Potrzeba tu prawie wyłącznie własnej pracy. Nie tenby więc odprawiał właściwe rekolekcje, który tylko słuchał, kiedy kapłan czyta rozmyślenia, uwagi i upomnienia, ale ten tylko, kto sam się zastanawia i sam się modli.

Powitajcie czytelnicy drodzy, rekolekcje parafialne, jako czas przyjemny i jasny; jako dni zbawienia, w które Pan chce wysłuchać i ratować was.

Pamiętajmy, że chociaż my się zmieniamy, prawdy, które nas poruszają, to stają niezmiennymi...

Dawno, bo od początku chrześcijaństwa, zachowywana praktyka, a przez to trzyweekowe odprawianie rekolekcji św. Ignacego, przekonywa nas o ważności i potrzebie skupienia albo samotności duchowej.

Wierząc, żołnierzu Chrystusowy, że wielkie groziłoby ci niebezpieczeństwo gdybys w pewnych przynajmniej czasach nie usunął się z pola walki na miejsce ustronne obejrzeć rany swej duszy, gdybys nie policzył, ile i jakich

lask od Boga otrzymał. Zdaj liczbę z wdódarstwa twego.

Dni te niech będą dla nas okazją poważnego zastanowienia się nad sobą. Mazur.

Aforyzmy.

Miłość zwycięża nawet śmierć, ale chroni przed nią tylko gatunek. A co mi z tego, że gatunek będzie zachowany, gdy ja, ten właśnie osobnik, który miłość odczuwa, skazany jestem na nieubłaganą i niechybną ztratę? Nie jest że raczej wyrafinowaniem okrucieństwem taki układ. Czy w sobie drgnienia nieśmiertelnej siły i musieć umrzeć — to przecie szczyt niedoli.

Bez Dogmatu. Henryk Sienkiewicz.

Jeszcze o kinematografach.

Choć miejscowa prasa już niejednokrotnie poruszała kwestję zlego wpływu kinematografów na młodzież naszą jednak spieszę i ja swój głos dołączyć, gdyż uważam sprawę za zbyt ważną, by można było przejść nad nią do porządku dziennego. Pojedyncze głosy pobudzą może naszą publiczność do zbiorowego protestu przeciw obecnym programom w kinematografach.

Zupełną rację miał w swoim czasie p. Smidt w swem artykule: „Ratujmy się”, upatrując w kinematografie przyczynę rozwielmożenia się bandytyzmu między młodzieżą proletariacką. Kto częściej bywa w tutejszych kinematografach, ten wie, że nie obejście się ani jedno przedstawienie by widzowie nie oglądali na ekranach najroznorodniejszych iajdactw i zbrodni ludzkich. A jednak, wielu z pośród inteligentów naszych nie zdaje sobie sprawy, a nawet wprost zaprzecza jakoby te zbrodnicze obrazy mogły mieć jakiś wpływ na widzów, lub by mogły pobudzać złe instynkty w młodzieży.

W takim razie, spytam poco chodzi do kinematografów większość starzejących się mężczyzn? Czy dla zabicia czasu, lub po wrażenia artystyczne? Idą po wrażenia ale innej natury — po wrażenia erotyczne, których im każde przedstawienie dostarcza pod dostatkiem. I każdy z widzów, który ma tylko wrażliwsze nerwy wychodzi z tych przedstawień do pewnego stopnia podniecony i podrażniony, więc cóż tu mówić o dzieciach i młodzieży, która mając nerwy pobudliwsze, tem łatwiej chwytą i przejmują się różnymi nadzwyczajnymi momentami przedstawienia.

Takie plastyczne obrazy ludzkości do trostów popychają bezwarunkowo młodzież, już to do erotyzmu, już to do awanturnych przygód, bandytyzmu, przebiegłych podstępów, konfiskowania cudzej własności, wprost do kryminalnych przestępstw.

Aż przykro patrzeć na te dziecinne rozognione twarze, które wprost porażają oczyma ohydne, dzikie obrazy w naszych teatrach. Można sobie przedstawiać, co tam za wyobrażenia się tworzą w tych młodych mózgach jak one potem snują dalszy ciąg widzianych historii. I my nie reagujemy na to wcale! I swoje dzieci tak bezpnie bez wyboru prowadzimy!

Ale tak dłużej być nie powinno! Ządajmy od kinematografów zdrowiejsze przyjeźności, ządajmy obrazów klasycznych, historycznych z dziedziny pracy ludzkiej, przyrody, nauki.

M. A. K. a.
Częstochowa, w kwietniu 1914 r.

Liczba ludności (w stosunku do politycznej potęgi.)

Wpływ liczby urodzeń na potęgę polityczną był zawsze dla wszystkich narodów zagadnieniem praktycznym pierwszorzędnej znaczenia.

W roku 1648 po zawarciu pokoju westfalskiego wynosiła liczba mieszkańców Francji 20 milionów. Taką samą liczbę mieszkańców miały Niemcy ze swoją mozaiką państw i państweczek związkowych, podczas kiedy Anglia w tymże czasie liczyła tylko 8 milionów.

W roku 1789 czyli w początkach wielkiej rewolucji francuskiej liczyli tak Francja jak Niemcy i Rosja każda po 26 milionów mieszkańców, a Anglia 12 milionów.

W r. 1815 czyli w chwili pokoju paryskiego znaczne już istniały różnice w tym względzie. Rosja miała wtedy 45 mil., Francja 80 mil., Austria także 80 milionów, Anglia 19 mil., Prusy 10 mil.

W r. 1880 było rozmieszczenie następujące: Rosja europejska doszła do liczby 84 mil., mieszkańców, Niemcy do 45 mil., Francja do 37 mil., Austria do 37, Anglia do 34, Włochy do 28 mil.

Obecnie tak się liczba ludności przedstawia:

Rosja 160 mil., Stany Zjednoczone Północnej Ameryki 95 mil., Japonia 70 mil., Niemcy 65 mil., Anglia 45 mil., Francja 39 mil., Włochy 31 milionów.

Polaków liczymy ogólnie dzisiaj na 22 miliony. Liczba większa od niejednego państwa politycznego. A wiadomo, że naród tyle jest wart, ile głos liczy. Jednostka narodowa wnosząca przeszło 20 mil. mieszkańców jest uprawniona do samostojnego bytu politycznego. To też niewątpliwie nastąpi jeszcze w przyszłości najejdna zmiana w rozmieszczeniu ludności w rozmaitych państwach. — Przydadł jeszcze różne, więcej jeszcze zadziwiająco przesunięcia liczb mieszkańców na szachownicy globu ziemnowodnego.

Wydymana cielęcina.

Zdaje się, że wszystka cielęcina u nas nabywana czy to w jatkach, czy po za jatkami zawsze i wszędzie jest wydymana. Chyba zbytecznym byłoby zapuszczać się w wodowieniu, że spożywanie takiego mięsa jest wielce szkodliwym dla zdrowia ludzkiego. A wszak w niezliczonej liczbie wypadków lekarze zalecają li tylko cielęcine dla odżywiania organizmów dotkniętych cierpieniem jakimś lub wyzdrowiających, a także dzieciom i zachodzi ten wypadek, że chorego lub słabego systematycznie albo i gwałtownie zatrują się takim szkodliwym mięsem. Nastąpi sezon cicienia się krów i podaź rielęciny jest znaczna. Należałoby odnośnym czynnikom zwrócić uwagę na ten szwindel żydowski — wydymania mięsa, zaś publiczność powinna zastanowić się nad tem poważnie i albo nie używać mięsa szkodliwego, albo zanosić skargi do władzowych Instytucji.

Ten szwindel żydowski — wydymania mięsa praktykując się, niestety wszędzie, gdzie żydzi żyłonopolizowali ten produkt. Otóż do gubernatora Piotrkowskiego, jak również do władzominy, ogół dłuższy czas wnosil skargi, wskutek czego zarządzona była rewizja

w Łodzi w czterdziestu sklepach handlujących cielęcina. Właściciele zamykali sklepy i uciekali lecz policja przy pomocy ślusarzy sklepy pootwierała i skonfiskowała blisko 600 tysięcy bitych cielat, wartości z górą pięć tysięcy rubli. Wezwana komisja znalazła wydymaną cielęcina szkodliwą dla zdrowia ludzkiego i zakwalifikowała ją do spalania, pociągając właścicieli do odpowiedzialności.

Boże! toć po takiej cielęciny my w Częstochowie palce oblizujemy. A pamiętamy, jak kilkanaście lat temu przemycano tu mięso, padłych na karbunkuł krów. Wówczas grasowała zaraza we wsiach pobliskich. A w swoim czasie baranina... Też grasowała jakas zaraza na owce. Znamy wiec dobrze i wiem, że żaden bydłak żadną wogóle żywnina nie zmarnuje się na wsi. Zjawy się jak z pod ziemi pośrednik, nabędzie padline i sprzedaje na pożytek mieszkańcom miasta.

Proszę państwa nie brać moich słów zbyt tragicznie i na pocieszenie albo dla zatuszowania wrażenia otrzymanego, po przeczytaniu tego ustępu, na ten temat wszcząć rozmowę w kółkach znajomych. Jeżeli ktoś nie przytoczy faktów bardziej wstrętniejszych i okropniejszych i nie opowie o wypadkach bardziej dojmujących żołądki, to gotów jestem w tej sprawie ogłosić ankietę, nawet wśród reżników.

rz.

Z obecnej chwili.

Szanowny panie Redaktorze!

Proszę, racz udzielić gościny na łamach Swego poczytnego „Gońca Częstochowskiego” dla myśli, jakie mi nasunęły artykuły „Józio z Częstochówki” i „Zosi ze Śródmieścia”, drukowane w ostatnich Nr. Nr. „Gazety Częstochowskiej”.

Idzie tu o bolączkę naszego narodu, o samobójstwo, które się szerzy i obejmuje coraz większe kręgi naszego społeczeństwa z zatrważającą szybkością. Panie „Józio” i „Zosia” uważają samobójstwo za heroizm i samobójców chcą otoczyć aureolą. Ja ośmielę się przeciwnie zdanie. Samobójstwo jest zakaźnym przez prawo natury, które Bóg wypisał w sercu człowieka. Człowiek nie ma prawa odbierać sobie życia; gdyż nie jest ono jego własnością. Było to twierdzenie nie wydało się głośliwym — postaram się je udowodnić. Zaniamy przystąpimy do rozbioru samobójstwa, postawimy sobie pytanie: Czy są warunki w których człowiek, przybierając do pomocy rozum i sumienie (boć i ono gra w tem rolę) może popęcić samobójstwo? Mimo skrajnych dociekań wszędzie napotykaamy odpowiedź przeczącą.

Jednakże nieprzekonani utrzymujemy, iż człowiek może popęcić samobójstwo z powodu: 1) ogólnego niepowodzenia w życiu, 2) miłości nieszczęśliwej.

Rozpatrzmy punkt pierwszy. Czy przeznaczeniem człowieka jest mieć powodzenie w życiu i być szczęśliwym? Szczęścia na ziemi nie znajdzie, gdyż ono nie jest z naszej krainy. Człowiek niepowodzenia powinny hartować, tak jak metal się hartuje w ogniu. — Nieszczęścia tylko urabiają charakter i wolę stalową. Wreszcie człowiek, smagany losem, jeśli nie może w tym upatrywać pierwiastku „dobra, to niech podda się woli Bożej, a znajdzie w tem poddaniu się osłodek i pociechę. Starożytni Rzymianie zrozumieli tę prawdę, gdyż pozostawili aforyzm: „per aspera — ad astra”.

„Zosia ze Śródmieścia” dała przykład Macocha, nazywając go człowie-

niem bez ambicji, gdyż nie odebrał sobie życia. Dlaczego? Według mnie potępił właśnie logicznie. Jeśli miał odwagę popełnić występki haniebny, — niech ma też odwagę ponieść jego skutek: karę. Coprawda, życie jego stało się nie do pozazdrośczenia, jednakże nie to zadowolenie, jakie daje pokuta, jeśli posiada Wiare, to ta mu powiada, iż pokutując — odpuszczone będzicie mił winy i Czekaj go zatem szczerze bliwość...

Przechodzę do drugiego punktu: tu przytoczę fakt z przed kilku tygodni tragiczną śmierć 20-letniego młodzieńca, po stracie ukochanej. Należało mu się uznanie, ale... dlaczego tak postąpił? Czyż nie miał nadziei, że kiedyś połączy się z ukochaną tam, w krainie szczęścia? Zapewne codziennie powtarzał: „Wierzę w ciała zmartwychwstańca, Zwyot wieczny?” Powtórzyć mógł ku na ziemi dochować wierności Zmarłej, wszak wierzył, że duch jej żyje... A wreszcie, czy nie wiedział o tej smutnej konieczności, która odłącza matkę od dziecięcia, brata od siostry? Tak, my mamy rozum, ale by go użyć do panowania nad sobą jesteśmy za słabi. I my marzymy o przyszłości...

Stanisław Wojtasik.

Częstochowa, 4—4—14 r.

Zaklinam...

Na twoją przeszłość świetlaną,
Na lata twoje dziecięce —
Zaklinam: módl się co rano,
By Chrystus, potężny w swej
męce,
Prowadził dziewczę do dziecięca —
Twoe myśli, uczucia przeczyste —

Zaklinam na prawdy wieczyste,
Na twoją przeszłość różaną,
Na całe lat pasmo świetliste,
Na drogi liljami usłaną —
Odzyskaj serce twe czyste —
Tak ci dopomóż, o Chryste!
Stanisław Gliński.

Ochrona acierzyństwa.

W Paryżu otwarto w tych dniach jedenastą t. zw. kantynę dla matek. Jest to instytucja osobliwa, a bardzo pożyteczna: zajmuje się wydawaniem zupełnie bezpłatnie i zupełnie bez formalności obiadów i wieszery kobietom, mającym nadzieję potomstwa.

Każda taka kobieta może przyjść do którejkolwiek kantyny między godz. 6-tą a 8-mą wieczorem, zasiąść za stołem i zażądać obiadu lub wieszery, zjeść i odejść, a nikt jej nawet o nazwisko nie zapyta.

Kantyny dla matek istnieją w Paryżu już od r. 1905 i w ciągu tego czasu wydały z górą milion obiadów i wieszery.

Wszystkim czytelnikom oraz penumatorom naszego „Gońca Częstochowskiego” z okazji świąt Wielkanocnych składamy serdeczne życzenia Wesołego Alleluja.

TELEGRAMY.

O szkolnictwo.

Petersburg 10. Wat. „Gołos Rusi” w artykule o szkolnictwie w chelmszczyźnie pisze między innymi: Byłoby do życzenia, ażeby wzrostowi sławnego naszego gubernialnego Chelma towarzyszył wzrost szkół ludowych.

Wypadek lotniczy.

Paryż 10. Wat. W czasie lotu z Monako, lotnik francuski Malar wpadł do morza. Uratował go na szczęście znajdujący się w pobliżu torpedowiec.

Uczeń szpiegiem.

Kraków 10. Wat. Uczeń gimnazjalny Kryszyko skazany został za szpiegostwo na 3 miesiące więzienia.

Sprzedawczyk.

Poznań 10. Wat. Ludwik Kaspro-wicz sprzedał majątek swój Linje w powiecie nowotomyskim obszaru 5000 morgów niemcowi Wendorfowi ze Zdzichowa za 1660000 mrk. Wendorf jest mężem zaufania Komisji kolonizacyjnej. Dzienniki donoszą dalej o na-lepujących transakcjach: Jan Chłapowski sprzedał majątek Chotów w po-

wiecie ostrowskim Wincentemu Niemojewskiemu za 1260000 mrk. Majątek Ledlin w powiecie pleszewskim obszaru 4060 m. przeszedł z rąk Niemojewskiego w posiadanie ks. Czartoryskiego.

„Wojujące sufrażyski”

London 10. Wat. Służba British Museum zauważyła wczoraj jakąś wytwornie ubraną kobietę tłukącą gąbłoty szklane i niszczącą cenne przedmioty muzealne. Zanim zdołano ją obezwładnić, stłukła 30 gąbłot zawierających przedmioty wielkiej wartości. Przy arszutowaniu stawiała zacięty opór. Nazwiska swego podać nie chciała, nie ulega jednak wątpliwości, że był to zamach sufrażystek.

Samorząd przyjął!

W piątek o godz. 3 po poł. Duma przystąpiła do rozpatrzenia referatu komisji kompromisowej w sprawie samorządu miejskiego w Królestwie Polskiem.

Pierwszy zabierał głos hr. Bennigsen, który odczytał wyniki obrad komisji kompromisowej.

Następnie zabierali głos Świeżyński, w imieniu Koła Polskiego, Aleksiejew, Zamysłowski, poczem większością 173 przeciw 30, przy 34 niegłosujących, Duma przyjmuje punkt dotyczący języka polskiego w swojej redakcji.

Całość projektu przyjęta została i-miennem głosowaniem większością 151 głosów przeciw 84, wobec 24 niegłosujących.

Petersburg 10. Uchwalony przez Dumę projekt samorządu dla Król. Polskiego przestany będzie do Rady państwa, której stanowisko względem języka polskiego w obradach rad miejskich przedstawia się obecnie zagadkowo.

Podobno są na to widoki, że Rada państwa projekt przyjmie.

Biłogosławieństwo o. Alfonsa.

Od o. Alfonsa Jędrzejewskiego, Paulina, przebywającego czasowo w Kole otrzymaliśmy następujące słowa:

„Z prastarego miasta nad Wartą, — gdzie stary on kołodziej polski zawieszł na ratuszu koło swoje, zasyłam Redakcji „Gońca Częstochowskiego” oraz wszystkim ukochanym-mym Częstochowianom życzenia wesołego „Alleluja”, życząc Wam szczęścia i biłogosławieństwa. Lzy radości czy smutku Waszego niech przyniesie do mnie Warta, abym mógł z niemi połączyć lzy moje i radości moje.

(podpis):
ks. Alfons Jędrzejewski.
Koło, 9 kwietnia 1914.

KAFLE MSTOWSKIE I PRUSICKIE.

INSTRALCJA PIECÓW I KUCHEN.

L. Nieprzecki i S-ka
Teatralna № 34, Telefon № 321.

Pamiętajmy o zasadzie „Swoj do swego”.

KRONIKA

KALENDARZYK

Dziś Wielka Sobota - Leona.
Jutro Wielkanoc Zmartw. Chr. Pana
Wschód słońca 5 m. 16 || Zachód słońca 6 m. 48
Długość dnia 13 m. 32 || Przybyło dnia 5 m. 58

Widomości historyczne.

1462 - Wstąpienie na tron Cara Joana III
1715 - Pokój w Utrechie.
1797 - Wprowadzenie przez rząd praski hy-poteki w Węgrzawie.
1079 - Bolesław II Zabija św. Stanisława Szczepanowskiego.
1865 - Bitwa w lesie Podubieckim na Litwie dowódca Ludwik Narbut.

— Od wydawnictwa.

Z powodu świąt Wielkanocnych następny numer „Gońca Częstochowskiego” wyjdzie we wtorek 11. 11 kwietnia.

Wszystkim tym którzy oddali ostatnią posługę drogim zwołkom, ojca i męża naszego

Ś. p. Tytusa Zielńskiego

kolegom i znajomym, a w szczególności pp. Koszewskiemu, Błaskiewiczowi i chórom za wykonanie pieśni podczas mszy, składają serdeczne „Bóg zapłać“

Żona i Dzieci.

Nabożeństwa wielkotygodniowe.

W kościele św. Zygmunta.
Dziś, w Wielką Sobotę o godz. 5 i pół rano poświęcenie ognia i wody, poczem wyjazd na święcenia do parafji.

Rezurekcja w niedzielę o godz. 5 rano.

W parafji św. Barbary.
Dziś, w Wielką Sobotę o g. 7 i pół rano a potem święcenia.

Rezurekcja w niedzielę o godz. 6 rano.

W kościółku im. Marij.
Dziś, w Wielką Sobotę nabożeństwo o godz. 8 rano, a początek święceń w domach o godzinie 11-iej przed południem.

Rezurekcja o g. 10 wieczorem w Wielką Sobotę.

Na Jasnej Górze.
Dziś, w Wielką Sobotę o g. 9 rano tak zw. godziny kanoniczne.

O g. 10 rano poświęcenie ognia i paschału; suma — podczas której na „gloria” dzwonią wszystkie dzwony — poczem na znak żałoby milkną aż do rezurekcji. Następnie krótkie nieszpory.

O godzinie 8 wieczorem — rezurekcja.

Sprzedaż rabatowa.

Na Dzień Tydzień laskawie zaoferowały pewną odsetkę ze swych zysków następujące firmy:

Na święcone dla ubogich:

Dziś, w sobotę 11 b. m.:
w składzie apteczny A. W. Hofmana, w Starym Ryнку 21.

Porządek święceń wielkosobotnich w par. św. Zygmunta.

1. Ul. Kiedrzyńska, Wola Hankowska, Wola Kiedrzyńska, Kiedrzyń, Wierchowiska, Aniołów, Kamień Wyczerpy — ks. Z. Kalinowski.

2. ul. Cmentarna, domy za cmentarzem, Tartakowa, Kawia, Stodolna, Waly, Krótka, Spadek, ks. Paulin;

3. Sobuczyna, Brzeziń Wielkie, Brzeziń Małe, Bór, Ostatni Grac, Ostatni Zrosy dolny i górny do placu kościelnego — ks. Zajac.

4. Sachalin, Górki, Poczekaj, aż do placu kościelnego, domy fabryczne — ks. Stepień;

5. Mała, Motte, Stawowa, Molkra — ks. A. Urbański;

6. Peltzery, Szpagaciarnia, Stradom, ul. Stradomska — ks. Paulin;

7. Ciasna, św. Władysława, Mickiewicz, Dzika, Nowa, Humbertowska — ks. Zawadzki;

8. Kucelin, Zawodzie, Koszarowa, Kozia, Senatorska, Nadrzeczna, Garnarska, Jatkowa — ks. Grzybowski;

9. Celnia, Aleja III po obu stronach, Szkolna — ks. kan. Ciesielski;

10. Piotrowska, Fabryczna, Mikołajewska, cała Ogrodowa — ks. Zyg. Zawadzki;

11. Nowy Rynek, Aleja I i II num. parzyste — ks. kan. Fulman;

12. Jasna, Centralna, Aleja II i I num. nieparzyste, Dojazd — ks. pref. Kneblewski;

13. Ciemna, Fermia Jastrzębskiego, Konstantynowska, Jasnogórska, Cerkwieńska, Teatralna od Jasnogórskiej do Alei — ks. pref. J. Wojtkiewicz;

14. Teatralna od Alei do końca, św. Stanisława, Zielona, Zielona — ks. pref. Jeliński;

15. Krakowska po obu stronach ks. Jan Cesarz;

16. Warszawska po obu stronach i Kule — ks. Mastowski.

Uwaga: 1. Święcenie rozpoczyna się po wsiach od godz. 7 rano, a w mieście od g. 8 rano.

2. Obowiązkiem jest gospodarzy domów, aby ksiądz, przybywający z poświęceniem, był oprowadzony po wszy stkich lokatorach, pragnących mieć p-trawę poświęconą.

— Kompania z Zyrardowa.

Wczoraj o godz. 1-iej i pół po poł. przybyła do Częstochowy pielgrzymka z Zyrardowa, złożona z 200 osób, z przewodnikiem Szymańskim na czele.

— Ogólne zebranie „Rzemieślnika”.

W niedzielę 19 kwietnia o godz. 4 po południu w reursie rzemieślniczej przy Alei I nr. 9 odbędzie się ogólnie roczne zebranie Stowarzyszenia współdzielczego „Rzemieślnik” (skład zelaza).

— Licytacja.

We wtorek 12 maja o godz. 11 rano w Magistracie częstochowskim odbędzie się licytacja na budowę domu dla 6-ciu elementarnych szkół miejskich, który stanie u zbiegu ul. Mikołajewskiej i Ogrodowej. Licytacja rozpocznie się od sumy 66,062 rb. 84 kop. in minus.

— Z czechu krawców.

Na posiedzeniu kwartalnym mistrzów cechu krawieckiego wywołano na podmiestrzynie i wydano odpowiednie świadectwa następującym uczniom szkoły kroju p. Juraszek: pp. Janinie Krowickiej, Marii Dziewięckiej i Adeli Buchwiej.

— Nadużycia.

Zaledwie kilka dni temu ogłoszone zostały dodatkowe punkty postanowienia obowiązującego, ograniczające maksimum dnia pracy w pracowniach i zakładach rzemieślniczych do 12 godzin, a już nadchodzą z paru warsztatów stolarskich in Alei 3 zaalenia pracowników na to, że praca trwa tam za miast do godz. 7 wiecz. aż do 10, a czasami i 12, a nawet do 2 w nocy. Prawda, że za tak zwane „pofajerantowe godziny majster dopłaca po 15 k. ale za te 15 kop. godzinowo 19-to letni na wywołanych będący uczeń do staje suchot; na drodze do suchot są też obaj czeladzie i 5-ciu chłopców. — O ile wiemy sprawą tą zajęła się komisja do normowania godzin pracy, złożona z pomocnika naczelnika powła tu p. Zawadzkiego, radnego sekretarza Magistratu p. Pawłaka, dozorczy okręgu akcyzy p. Wredego i komisarza 2 cyrkulu policyjnego p. Arbużowa. Na przekraczających postanowienie nakładane mają być surowe kary.

Odczyt W. Lutostawskiego w Częstochowie.

Znakomity myśliciel Polski Wincenty Lutostawski przybywa w tym miesiącu do Częstochowy celem wygłoszenia 2-eh odczytów, mianowicie w poniedziałek 20 kwietnia „O roli kobiety w odrodzeniu narodu” i we środę 22 kwietnia „O wychowaniu dzielnych pokoleń”. Wykłady odbędą się o g. 8 wiecz. w sali Straży Ogniowej przy ul. Mikołajewskiej.

— Zamknięcie kopalni.

C Już w roku b. skasowana będzie kopalnia „Jastrzab” z powodu wyczerpania się rudy. To samo czeka w niedalekiej przyszłości kopalnie „Juliusz”, „Klepaczka”, i „Helena”, gdzie ruda jest na wyczerpaniu.

— Operetka malorosyjska w „Uranji”.

Od jutra, niedzieli 12 bm. do środy 15 bm. włącznie w „Uranji” gościć będzie operetka malorosyjska złożona z 12 osób. Na pierwszy dzień gościny, t.j. na niedzielę a'isz zapowiada „Majową noc”, operetkę w 3 aktach i o-

lewil jednoaktowy „Bajdury”, na po-
 niedzialek—Pannę szutkarke” ope-
 retkę w 3 aktach, divertissement, na
 wtorek „Zaporoski skarb” operetkę
 w 3 aktach i wodewil „Kum młynarz”
 oraz na środę operetkę „Został dur-
 niem”. Kropiwnickiego i dział kon-
 certowy. Bilety wcześniej do nabycia
 w kasie „Uranji”.

Przyjazd gen. gubernatora.
 W czwartek o godz. 12 m. 10 w po-
 łudnie pociągami kurierskim koleji pe-
 tersburskiej, przyjechał do Warszawy
 nowy generał-gubernator, gen. jazdy
 Zylinski wraz z małżonką. Na dwor-
 cu ustawiona była warta honorowa.

Szosa Poraj-Kamienica.
 Budowa drogi jest już w pełnym
 biegu. Na całe lato okolizna ludność
 ma zarobek. Szosa będzie gotowa w
 końcu lata.

Teatr w Stow. Rzem-Przem.
 Dnia 13 bm. tj. w drugi dzień świąt
 Wielkiej Nocy odbędzie się w Stow.
 Rzem-Przem. przedstawienie amato-
 rskie, na którego grana będzie krotko-
 wiła w trzech aktach pt. „Wojna z zo-
 namir” Henricquina. Po skończonym
 przedstawieniu tańce. Początek o godz.
 8 i pół wiecz. Bilety wcześniej nabywać
 można w kancelarii Stowarzyszenia.

Plany do zatwierdzenia.
 Na ręce Magistratu częstoch. p.
 St. Gerasiński złożył do zatwierdzenia
 plany parterowego domu oraz oficyny
 na Zawodziu.

Sprawa ord. Bispinga.
 Czynności przygotowawcze do róż-
 praw w procesie ord. Bispinga są w
 pełnym biegu.

W liczbie świadków w głosnym
 tym procesie figurują między innymi;
 adw. przys. Jan Hebdzyński, b. redak-
 tor „Gońca” Kazimierz Janikowski,
 wice-konsul angielski w Brukseli
 Madel Stok, wicegubernator grodzień-
 ski, Włodzimierz Stolarow, adwokat
 przys. Leonard Tallen-Wilczewski,
 ksiądz Bustachy Sapieha, ksiądz Kon-
 stanty Światopełk Czetwertyński, zna-
 ny lotnik belgijski baron Piotr de Ca-
 ters, ksiądz Aleksander Drucki-Lube-
 cki, ksiądz Ksawery Drucki-Lubecki,
 księżna Marja Władysława Drucka-
 Lubecka, księżna Marja Zdzisława
 Drucka-Lubecka.

Z Wilna.
 — Adwokat — na rotę rzeszańskie.
 Izba sądowa w Wilnie rozpoznawała
 sprawę adw. przys. Antoniego Epie-
 nia i urzędnika poczty, Pendy. Adw.
 E. przepuścił termin do apelacji, co spo-
 strzegł na drugi dzień; udał się na
 pocztę i namówił Pendę, by przyłożył
 stempel z dnia poprzedniego. Sąd unie-
 winił Pendę, adwokata zaś E. skazał
 na pozbawienie wszystkich szczegó-
 lnych praw i przywilejów i rok rot ar-
 restacyjnych.

Z Przedborz.
 Dziwna naprawdę rzecz, że słyszy
 się narzekania pp. kapitalistów na brak
 pewnej lokaty kapitałów, a proszę
 tych panów przyjrzeć się bliżej wielu
 miastom, leżącym w promieniu 3—4
 milowym od kolei, jaką mają te mia-
 sta komunikację z kolejami, tak obo-
 bową, jak i towarową, ile się tam tran-
 sportuje dzień i noc towarów, ile tam
 przejeżdża ludzi, narażonych na słoty,
 stratę czasu i zdrowia po cenach sto-
 sunkowo wygórowanych, aby kolej-
 ka podjazdowa mogła zmienić ku za-
 dowoleniu obydwu stron, tj. ludności,
 jak i pp. przedsiębiorców. W takim
 położeniu znajduje się miasto Przed-
 borz w gub. Radomskiej, odległe od
 stacji kolejowych dr. żel. W.-W.: od
 Gorkowic 25 wiorst, od Radomska 31
 wiorst, od Końskich (st. kolei Nadw.)
 42 i od Włoszczowy (st. kolei Herb-
 skiej) 28 wiorst; ruch główny i to
 bardzo poważny ma Przedborz tak to-
 warowy jak i osobowy z Radomskiem
 i Gorkowicami jak również i z Koń-
 skimi, chociaż tu już obroty mniejsze
 ale w każdym razie linja Gorkowice-
 Przedborz-Końskie, lub też Radomsk-
 Przedborz-Końskie wszelką mają rację
 być, opartą na czysto kupieckim

rachunku, wykazującym pewne zyski.
 Sam Przedborz ma ludność stałej
 i niestałej około 19 tysięcy handel tu-
 faj duży drzewem, zbożem i mąką, ma
 galanterię, jako towary wywozowe;
 przywozowe towary: towary kolonialne
 nie, żelazo, skóry, narzędzia rolnicze
 i t. p.; przemysł: młyny parowe 4,
 tartaki 2, fabryki galanterii, olejarnie,
 browar, w pobliżu Przedborza na pro-
 ponowanej linii fabryki żelaza, papier-
 nie, tartaki, wapienniki; linja propo-
 nowana przecinałaby ogromne lasy
 rządowe, a również i magnatów pol-
 skich: hr. Tarnowskiego, po Bochań-
 skich (Ruda Maleniecka), hr. Platera,
 hr. Ostrowskich i wiele pomniejszych
 lasów.

Kopalniany przemysł rozwijałby się
 ogromnie, gdyż sam Przedborz posia-
 ba piaskowice i ogromne pokłady kamie-
 nia wapiennego, zdolnego na wapno,
 które dzisiaj z powodu braku komu-
 nikacji wypalają na miejscowe pot-
 trzeby, a są tu i duże przestrzenie for-
 tu, odpowiedniego do wypalania wap-
 na, tak że już kolejka ma co zrobić,
 ruch towarowy zwiększyłby się pod-
 wójnie.

Papuga republikanka.
 W okolicy Blacburnu w Anglii,
 odwiedziny pewnego domu miał dwie
 papugi, —jedną niechętną do gadania,
 druga bardzo gadatliwa.

Będąc zapolonym regalista, od-
 wierny nauczył gadatliwą papugę wy-
 mawiać zdania „God save the king”
 („Boże zachowaj króla”), pierwsze
 słowa hymnu narodowego angielskie-
 go. Papuga nauczyła się słów tych z
 łatwością i chętnie je powtarzała.

Niedawno w okolicy Blacburnu
 bawił król Jerzy i między innymi
 zwiędził ów dom. Gdy król wszedł
 do przedsionka, papuga wolać za-
 częła:

— God save the king! God save
 the king!

Król Jerzy przystanął i z zadzi-
 wieniem słuchał niezwykłego powita-
 nia, gdy nagle najniespodziewanej
 druga papuga, ta milcząca, krzyk-
 nęła:

— Cicho bądź, stary osie!
 Król uśmieł się serdecznie z tego
 sporu dwóch papug.

Humor. Satyra.
 Przed śmiercią.
 Kat (do skazanego): Jaki rodzaj
 śmierci wybierzesz sobie: elektrycz-
 ną, szubienicę, czy gilotynę?
 Skazany: Prosiłbym o powolne za-
 trucie alkoholem.

U dziedzica.
 — Dlaczego, mój Berku, żydzi nie
 chcą być rolnikami.

— Ny, proszę jaśni pana, jakby my
 byli rolnikami, ktoby był żydem?

I to coś warte.
 Pan widząc kobietę, rabiącą drzewo,
 zapytał ją, czy jest wdową?

A ona: Nie, mam poczciwego męża,
 który cały dzień siedzi za piecem i pla-
 cze, że tak ciężko muszą pracować.

Złotłwa.
 Baron: Serce moje jest kunstow-
 nym zamkiem a tylko miłość jest kluc-
 czem do niego.

Bogata wdowa: A czy pieniądze nie
 mogą być wytrychem?

Różnica.
 — Wytłómacz mi, mój kochany, ja-
 ka jest różnica pomiędzy błyskawicą a
 światłem elektrycznym?

— Pierwszą można mieć za darmo,
 a druga kosztuje pieniądze.

Odpowiedzi od Redakcji.
 P. Pióro. Wiadomość o nowej sta-
 cji pocztowej w Olsztynie zamiesz-
 czoną była w niedzielnym № 94 na-
 szego „Gońca Częstochowskiego” z d.
 6 bm. w dziale kroniki.

P. M. G. Wiersz „Do słońca” ni-
 nadaje się do druku, jako niewinne
 ale słabe naśladownictwo.

Ikoibed. Dwutygodnika „Skaut”
 nie otrzymujemy, szkło więc nie wi-
 dzieliśmy. Prosimy o dostarczenie, a
 wtedy dopiero może będziemy mogli
 dać odpowiedź.

Ofiary.
 Centralna Stacja Elektryczna w Czę-
 stochowie składa otrzymane do jej dy-
 spozycji od p. Józefa Rassalskiego za
 sanfownolne przyłączenie instalacji elek-
 trycznej w mieszkaniu prywatnym przy
 ul. Teatralnej Nr. 27 bez licznika kon-
 trolującego i bez wiedzy Stacji na
 Schronisko św. Antoniego dla paraly-
 tyków rb. 5.

Na Schronisko św. Antoniego dla
 paralityków Zofja Filusowa rb. 2. Pro-
 ce sprzedaży rabatowej w dniu 5—4
 Aleksander Hofman skład apteczny rb.
 1 kop. 70. Bolesław Stawoski Płodowski
 rb. 2. Stanisław Szczeciński rb. 1, F.
 Pilec rb. 1, Dobrowolski rb. 1.

Na wpisy dla niezamożnych uczni
 gimnazjum Kościńskiego—Stanisław w
 Szczeciński rb. 2.

Dla chorego rzemieślnika z ul. Wie-
 luńskiej z 17-letnią matką—składkowe
 rb. 4, J. Bielarski rb. 1.

Na chorą matkę 3 dzieci z ul. Jasno-
 gorskiej Mieczysław Hoffman rb. 1.

Na Bezdomnie Dzieci proce, ze sprze-
 daży rabatowej Aleksander Hoffman
 skład apteczny rb. 2 kop. 30. F. Pilec
 rb. 1, Dobrowolski kop. 50.

Zamiast powinowazan Ewizy świę-
 tecznych August Roessler, rejent, dla
 uboższego rzemieślnika B. z ulicy Wie-
 luńskiej rb. 3.

Dla biednego Józefa Mycka rb. 2.
 Na święcone dla najuboższych do u-
 znania redakcji: Julian Kosieradzki rb.
 1, P. T. k. 20, Józef Filus rb. 3, Bezi-
 miennie rb. 3, d-rozwał Miecz. Baran-
 owicz rb. 3, Stefa Wasilewska rb. 1 k.
 50.

W rocznicę śmierci ojca ś. p. Witec-
 kiego składają córki na najuboższych
 do uznania redakcji rb. 2 k. 50.

Na Tow. Dobroczyńności dla chrze-
 ścijan Djonizy i Anna Wilkoszewscy rb.
 2.

Na chorą matkę 3 dzieci z ul. Ja-
 snogorskiej N. rb. 1.

Na Bezdomne Dzieci Edmund Hei-
 ne rb. 1.

Na Tow. Opieki Szkolnej Edmund
 Heine rb. 1.

Zgubiono na ul. Teatralnej portfel
 z papierami studenta zagranicznego za
 kład naukowy i półpaskiem. Ła-
 skawy znalazca zwróci za nagrodą:—
 Friede Cerkiewna 4.

Róże.
 Chcąc ułatwić nabycie słynnych mo-
 ch róż zestawim kolekcję róż naj-
 piękniejszych: 25 róż kol. „Regina” 7
 rb. 50 kop., 25 róż „Piękne Często-
 chowianki” 10 rb. Ogrodnictwo „Ha-
 linów” Władysława Zawady, Szkolna
 20.

Zgubiono portmonetkę zawierającą
 7 rb. Łaskawy znalazca złoży za na-
 grodą ul. Stanisława nr. 7, Wacław
 Kościński.

Mam zaszczyt zakomunikować, że z po-
 wodu świąt Wielkanocy skład mój będzie
 nie czynny przez dwa dni. Upraszając
 łaskawe zapoznanie w potrzebne artykuły
 pozostaje z poważaniem
 Aleksander Hofman

Podziękowanie.
 Wszystkim przyjaciółom życzliwym którzy ra-
 czyli zaszczycić swą obecnością po zakupie
 świąteczne załączam serdeczne życzenia Wo-
 sołego Alleluja z głębokim szacunkiem
 Aleksander Hofman.

Do wynajęcia
 od 1-go Lipca sklep i
 pokój 5 pokoi i kuch-
 ni z wszelkimi wy-
 godami Teatralna Nr. 1
 876.

Zginął
 weksel in blanco wy-
 stawiony przez Tade-
 usza Biernackiego na
 500 rubli z datą i Maja
 1914 roku, od chwili
 zgubienia niema war-
 tości. 0284

Sprzedam
 urządzenie sklepowe
 zupełnie nowe nie dro-
 go Wiadomość Sacha-
 lin w piwiarni vis a vis
 garbarni 879.

30 kobiet
 potrzeba zaraz na całe
 lato do ogrodu Hoff-
 mana róg Cerkiewnej
 i Ciemnej. 892

Do sprzedania
 dom obok garbarni na
 Sachalinie u Francisz-
 ka Matoszyca. 877

Potrzebny
 wspólnik do przemysłu
 żelaznego z kapitałem
 2000—5000 rb. Wiado-
 mość w sklepie p.
 Stajewskiego Czę-
 chowa II Aleja Nr. 33.
 886

Ogłoszenie
 potrzebny pracownik
 zdolny na frezmaszynę
 Jasnogórska Nr. 9.
 878.

Mniejszym
 podaje do wiadomości
 iż dniem 11 Kwietnia
 r. b. otworzyłem w 2
 Aleji Nr. 35 filię moich
 warsztatów mechanicz-
 nych gdzie przyjmuję ob-
 sługę na roboty wod-
 wiane, ażurowe, wod-
 ociągowe, żaluzje, dzw-
 onki hermetyczne i t. p.
 T. Buchalski. 884

**Nagrody 10
 Rubli**

W czwartek ubiegłego
 tygodnia zgubiony zo-
 stał w Herbach portfel
 zawierający 3 we-
 ksle wystawione przez
 M. Gottlieba na zlecenie
 J. L. Gottlieba i przez
 tegoż in blanco żyro-
 wane po 25 rubli każ-
 dy płatne 15 Maja 15
 Czerwca i 15 Lipca r. b.
 i świadectwo zalicze-
 niowe (Herby Radom)
 Nr. 1466 na Rub. 21
 świadectwo handlowe
 3-go rzędu na rok bie-
 żący dla Mo kdi Kapp-
 aporta oraz różne in-
 ne dokumenty. Łaska-
 wy znalazca zechce
 zwrócić portfel z za-
 wartością za powyższą
 nagrodą M. Rapaport-
 owi w przy ulicy Dojazd
 Nr. 13 880

Rower
 ostre koło do sprze-
 dania Mała 16 m. 4
 896

Rower
 ostre koło do sprze-
 dania Mała 16 m. 4
 896

Plac
 sprzedam teni przy
 ulicy Krzkowskiej od
 Ostatnim Groszu. Wi-
 adomość ulica Wspólna
 Nr. 11 Ostatni Grosz
 W. Bielebiadek. 888

Do sprzedania
 dwie platformy i ro-
 waga szarabarn z bud-
 Teatralna 19 Kolt

Fotograf WACŁAW WESOŁOWSKI
 w Częstochowie róg II Alei i Teatralnej 26.
 Po powrocie z zagranicy zdjęcia wykonywa codziennie
 od 10 rano do 5 wiecz. i poleca: Grupy zbiorowe,
 składane, albumy szkolne, portrety i wnętrza fabryk.
 UWAGA: W pierwszy dzień świąt Wielkiejnacy zakład będzie nie czynny.

Zastęzegam
 weksle in blanco wystaw-
 przemnie, a żyrowane
 przez I. Kolbe na 150 rb.
 są nie ważne gdyż
 — są nie ważne gdyż
 — nie otrzymałem Jozef
 mroz 888

Mieszkanie
 do wynajęcia 3 pokoje
 z kuchnią, wygodnie
 od 1 Lipca Humbertow-
 wska 4 przy par-
 Barylska 891

3 lub 4
 pokoje z wygodną
 wynajmie od Lipca ob-
 ry z podaniem ob-
 przyjmuje administracji
 Gońca sub. Jan 038

HURTOWY SKŁAD
 Towarów Łokciowych i Trykotowych
„TWO PRZEMYSŁ POLSKI”
 J. Płodowski, P. de Brunet i S-ka, War-
 szawa, ul. Nowogrodzka 18 a. tel. 141-09
 Jedyne źródło zakupów dla sklepów spółdziel-
 czych. Sprzedaż po cenach ściśle fabrycznych
 Jeneralne reprezentacje na Królestwo Polskie
 i Cesarstwo Stowarzyszenia Tkaczy w Karczewie
 i Tłackiej Spółki Udziałowej w Pabjanicach i innych.

JOZEF KORZENIOWSKI

Pan Stolnikowicz.

(Powieść.)

(Dalszy ciąg.)

Tam przy jednym zasiadali co celnie grać do faraona, a przy innych skromniejsi i mniej ryzykowni do kwina teca. Przy pierwszych widziałem przed niektórymi bankierami kupiło za, które dziwnym mnie uderzało blaskiem i jakby jakąś niepojętą siłą postęgało do siebie. Miałem tylko trzy czterewne złote w kieszeni, które mi darował ojciec, i wystąpić nie śmiałem z taką bagatelą tam, gdzie leżały i przesuwały się z rąk do rąk tysiące ale czułem, że gdybym miał więcej nie prędkoby mnie stamtąd odwołano, i nie łatwoby przyszło wyperswadować mi, że to zarobek nieuczciwy, i upoważnione przez społeczność ludzką złodziejstwo. Przynajmniej więc myślę torzyście grać, i wszystkie ich podzielałem hazardy, a zamiarkowałem przędko, w czym sekłret gry, przypatrywałem się grze celniejszych którzy czy szczęśliwiej, czy umiejętniej, czy może mniej skrupulatnie grając, łaski fortuny holdowali. Wówczas to nie przyszedłem jeszcze do zrobienia tej uwagi, że szatan, który miotał

temi, na których patrzałem, jest i we mnie, ale później, gdy mnie odstąpił Anioł Stróż mój, gdy, nieszczęście, krzywa i zbrodnica za nią pomsta, obdarły mnie ze zbroi wiary, a obyczaję ówczesne, tak różne od tych, w których wychowałem się, nie osłaniały mnie już swą tarczą, przypomniałem sobie, że ten zły duch, który mnie opętał nie był nowymi we mnie gościem. Stała mi więc zaraz w myśli ów widok złota u księcia Ponińskiego, i przekonałem się że diabeł ten wiedy we mnie wszedł i dotąd jeszcze przyczajony siedzi, i kiedy niekiedy sił swoich próbuje.

Stolnikowicz zamyślił się, położył dłoń na czole, i tak przez chwilę siedział. Po niejakiem czasie potrząsł głową, jakby chciał wszystkie złe wspomnienia od siebie odrzucić, i spojrzawszy po nas i uśmiechnawszy się, tak dalej mówił:

— Przepraszam waszmościów, zem odstąpił od rzeczy, przechodząc do tej spowiedzi, która was w części oświeci, co mi dało ową nędzę, z której mnie wydobyliscie, i ową ostatnią chorobę, z której mnie także starania wasze wydiagnożyli. Wracając tedy do ciągu opowiadania, wspomnę, że między grającymi omini, którym najmocniej przy patrywałem się i szczęście ich lub zimna krew admirałem, byli: generał Miączyński, niejaki Wiendorf, Sas czy Prusak rodem, z upudrowanym łbem i harcapem, w mundurze pułku piecho-

ty cudzoziemskiego autoramentu, podobno pana Potockiego starosty strzyżewskiego, którego był obersterleimanem, i o którego szczególniej przynagodzi, która mu się w kilka dni potem na reducie zdarzyła, zaraz waszmościom powiem; Golejski, zwany koitunek, człeczek niewielki, dość brudny z pozoru, ale hazardowny i szczęśliwy; Fabrycy, stawny szuler, o którym nawet krazyły nie bardzo uczciwe pioski, pokazując, jak umiał łapać fryców; Zakrzewski, z wielkiej Polski, który na połów czerwonych złotych aż z tak daleka corocznie na kontrakty dubieńskie zjeżdżał, i sam książę Poniński, który grał niezbyt szczęśliwie, ale hazardownie, i tem śmiejąc ryzykował, że po większej części cudze sypał pieniądze. Otóż to te były sposoby, które mi magnat ten spekulanta, starał się kredyt swój utrzymać. Nie uważano na to, że przegrywał tysiące, że inne tysiące szły na traktament i wystawę; ale wiadano, że fortuna ogromna, choć nikt cięższych na niej długów nie liczył; ale karmić, poić kłaniał się, ścisnął za ręce, obiecywał złote góry, i gdy kończyły się kontrakty, tłumem szlachta cisnęła się do jego kasy, i każdy rad był, gdy jasnie oświecony książę raczył sumkę przyjąć i dobrą zapewnić lokacją.

Wspomniałem waszmościom o drugim magnacie spekulancie, któremu te goź dnia i w tejsze kompanii miałem sposobność przypatrzeć się. Był to pan

Piotr Potocki, który, niedawno wrócił z zagranicy, ożenił się z najpiękniejszą kobietą, jaką w owym czasie w dzieć można było, i zaczął był na wielką skalę rozwijać swoje przemysłowo-handlowe spekulacje, które mu się naturalnie nie udaly, choć to, jak powiedziałem był człowiekiem uczciwym i najlepszych intencji, ale brał się do rzeczy za nagle, po pańsku, i w tem się kapitalnie omylił, że kraj z istoty swej rolniczy, chciał na handlarski przemienić. Piotr Potocki zastał po ojcu wielkie dobra w Lubelskiem, klucz Machnowicki w kijowskiem województwie i kilka milionów na banku holenderskim. Bogate ożenienie z księżniczką Lubomirską jeszcze bardziej wzmożyło jego sytuację, a asocjacja z Teperem Kabryń i Szumim rozwinęła jego sposoby i kredyt, któremi bez myśli zapewne i chęci, kredyt księcia Ponińskiego podkopał. Wówczas jednak Potocki był w najlepszych stosunkach z księciem Ponińskim. Owszem, miał już u niego wielkie sumy, przejadendował z nim klucz Łysobocki za Labor, a klucz Cudnowski od niego kupił. Uważałem nawet, że ile razy książę wstał od kart, i przechodził koło pana Piotra, który w kompanii kilku panów stał, lub przechadzał się spokojnie, nie mieszając się wcale do gry, tyle razy zatrzymywał się przy nim, konfidencjonalnie i po francusku z nim rozmawiał.

(d. c. i.)

Klinika gineologiczno-położnicza
Dr. Stanisława Nowaka
i Dr. Stefana Kona
 w Częstochowie, Teatralna 14, dom dr. Nowaka
Telefonu № 515 i 75.
 Przyjmuje na stały pobyt chore gineologiczne, chirurgiczne, osoby ciężarne i rodzące. **Opłata** za dobę od 2 rb. do 6 r.,. Specjalnie urządzona sala operacyjna, sala porodowa. Gabinet dla leczenia fizycznego chorób kobiecych.
 Centralne ogrzewanie—Oświetlenie elektryczne.

Wazraty Wyrobów Mieszanych Mechanicznych
W. Łochowski i S. Zembik
 dawniej BIERET i S-ka, Al. 18 na Watach Telefonu 323
 Wykonujemy całą dokładnością:
 Aparaty Gorzelnicze Dystylacyjne
 Browarniane, i do fabryk Chemicznych.
 Połączenie kotłów parowych i maszyna rurami do wysokich ciśnień i pary przegrzanej.
 Ogrzewanie pomieszczeń parą i wodą tak w zakładach przemysłowych, jak i lokalach mieszkalnych Wodociągi i Kanalizacja.
 Na ządanie projekty i kosztorysy bezpłatnie.

PIEKARNIA
Marcelego Chmielewskiego
 Egz. od lat dziesięciu w Alei II przeniesioną została do lokalu własnego przy ul. Teatralnej 48 róg Zielonej Tel. 654
 Na nadchodzące święta poleca w dużym wyborze babki, placki, baranki mąkę i drożdże.
 Oraz przyjmuje obstatunki. I wykonują takowe jak najakuratniej. Sprzedaż detaliczna i hurtowa w sklepach: ulica Teatralna Nr. 46, ul. Dojazd Nr. 13, ul. Krakowska Nr. 35, ul. Siemdem Kamienic Nr. 21 i mlecznarnia „Skrzydłów” ul. Teatralna Nr. 34.
 z poważaniem **Marceli Chmielewski.**

DOM
 dochodowy zbudowany z cegły i żelaza ze wszelkimi nowoczesnymi wygodami do sprzedania za bardzo niską cenę. Warunki bardzo przystępne. Wiadomość w Administracji Gońca Częst.,

Każdy może nabyć działki ziemi
 w najlepszej miejscowości m. Wilno „Zwierzyniec”. Miejscowość ładna i zdrowa, las Wilja. **Ceny niskie Warunki dogodne.** Spieszcie z kupowaniem ziemi zostało bardzo niewiele jest to ostatnie przypomnienie. Po informację zwracać się do Biura pośredn. w sprzedaży działek. **Wilno „Zwierzyniec”** просп. 5-to Jerski, Nr. 68, **telefon № 46.** Informacji udziela się w ciągu całego dnia nie wyłączając i świąt.
 Ważne zebranie związku zawodowego murarzy Aleksandrowska Wały 22 odbędzie się dzień dnia 1-go Lutego na które wszystkich członków zaprasza ZARZĄD.

Girzesoljanska pracownia czapek i kapeluszy.
„CZAPNIK POLSKI”
 Częstochowa ul. Aleja N-r. 30
 Poleca na sezon wiosenny czapki męskie uczniowskie i dziecięce różnych fasonów i gatunków, jak również kapelusze filcowe męskie, damskie, dziecięce krajowych i zagranicznych fabryk najwziewszych fasonów. Po cenach niskich. Przyjmuje wszelkie obstatunki w zakresie czapek i kapeluszy wchodzące.
K. Chwałowski

Skład Wyrobów Z. Marczyńskiej
 Tabaczożnych
 w Częstochowie, 2-ga Aleja Nr. 88, Telefon Nr. 682.
 Polon: Papiercy, cygara głąb i tytonie różnych fabryk oraz galanterie tabaczożne. Konwienione przyjmują pierniki i telefonizmie. Natychmiastowa wysyłka do domów oraz poczta

SANATORYUM
i Zakład Wodoleczniczy
 specjalisty chorób nerwowych **D-ra KUPOZYKA**
 Kraków, Szujskiego № 11.
 Choroby nerwów, serca, żołądka i jelit, podagra, cukrzyca, niedokrwoność.

Do sprzedania dom z placem, Teatralna 28, sklep.
Do sprzedania dwa powozy używane i palojazdy i lakiernia w Noworodomska F. Dukalskiego ul. Powiatowa.

SOLEC
 Sezon od 20 maja do 20 września.
Zakład Wód Mineralnych Siarczano-Stonnych
 znanych ze swej skuteczności w reumatyzmie, artretyzmie, nerwobólach, zółtach, chorobach skórnych przynicnie w jego najcięższych formach i powikłaniach, **otworzył NOWY DZIAŁ LECZENIA FIZYKALNO DIJETETYCZNEGO.** Hydropatja, kąpiele siarczane, powietrzne w lesie sosnowym (250 morgów). Gimnastyka, znieczulenie, masaż, elektryzacja, kuchnia jarska-dietetyczna. Prowadzić udział będzie pod ogólnym kierunkiem naczelnego lekarza Zakładu Soleciego dr. Wł. Daniewskiego, b. lekarz leczniczy dr. Tarnawskiego w Kosowie dr. med. St. Kelles-Krauz. **Ceny niskie.** W pierwszym i ostatnim sezonie dla osób mieszkających w wiliach sanktuariowych, znaczne ustępstwa. Dojazd przez stację kolejową Kielecką podpowozi 7-9 godzin, samochodem 4-5 godzin do Zakładu, informacji, prospektów udziela gabinet Zarząd Solec, poczta Stopnica, gub. Kieleckiej i dr. med. Kelles-Krauz, Radom, Lubelska 20, w sprawie nowego działu.

Czapek i Kapeluszy
 pod firmą **M. Pydzińskiej**
 II aleja Nr. 37 w Częstochowie. Poleca wielki wybór Czapek i Kapeluszy Najnowszych fasonów na sezon wiosenny oraz Kwiatów, fantazyj do Kapeluszy damskich.

Lecznica chorób kobiecych z Oddziałem Położniczym
Dr. J. Pietrasiewicz
 w Częstochowie, Jasnogórska 24.
 Opłaty za pobyt od 1 rb. 50 kop. do 3 rub. dziennie. Pokoje oddzielne. Ambulatorjum z chorobami kocięciami codziennie od godziny 9-jej rano do 1-jej po południu.

Fortepiany i Pianina
 Fabryka C. A. Schönerer dostawcy 5-ciu Dworów Cesarsko-królewskich i licznych Konserwatorów muzycznych, oraz pierwszorzędnych Konserwatorów. Poleca firma egzystująca od 1885 r.
A. GLINER w Częstochowie Aleja Nr. 12. Sprzedawca za gotówkę i na raty. Pod kierunkiem fachowego specjalisty wykonywują się odświeżenia i strojenia.

CHIOTYMINA
APTEKARZ J. HUMBLET
 ZATW. PRZEZ URZĄD LEKAR. PETERS. ZA NR 6816.
 ZALECANY PRZEZ P.P. LEKARZY Z NIEZAWODNYM SKUTKIEM, JAKO ŚRODEK ZNAKOMITY W PRZYPADKACH CHOROBU DRÓG ODDECHOWYCH, JAK: KATAR KRTANI, KATAR OŚRZELI, KATARY PŁUC, NĄZEL. POBUZDA KANALNICE, WZMACNIA ORGANY TRAWIENIA, A TEM SAMYM PRZEPYNA SIĘ DO OGÓLNEGO POLEPSZENIA STANU CHOROBU.
 SPOSOB UŻYCIA PATY NA DŁOŃ WYKŁONIE.
 ŁADAĆ WE WSZYSTKICH APTEKACH I SKŁADACH APTECZ.

Firma Egzystuje od 1860 roku Farbiarnia i Pralnia Chemiczna A. Heiningera

II-ga Aleja № 19. Telef. № 5.

Wykonuje farbowanie i pranie chemiczne po cenach przystępnych i punktualnie, a mianowicie: Garderobę damską, męską i dziecięcą. Dywany, portjery, firanki, kapy, serwety plusowe pokrycia z mebli i t. p.

SKLEPY WŁASNE

w Łodzi ul. Skolejewska Nr. 39 Tel. 29-35
w Tomaszowie Piotrk. ul. Kaliska Nr. 72
w Piotrkowie ul. Petersburska 14 Bykowska 21 tel. 266.

UWADZE

TOWARZYSTW AKCYJNYCH!

Ogłoszenia o bilansach, zebraniach, sprawozdaniach i t. d. najszybciej i najtaniej załatwia

Centralne Biuro Ogłoszeń

Ł. i E. Metzli i S-ka

WARSZAWA.
Marszałkowska 130, róg Moniuszki
Telef. 20-59, 67-61 i 304-16.

KRAWIEC CHRZEŚCJAŃSKA PRAGOWNIA

Najlepiej najtaniej wykonuje
PIERWSZORZĘDNY
ZAKŁAD KRAWIECKI
Wincentego MARKSA
ul. Ogrodowa № 28.
vis à vis Nowego kościoła św. Rodziny

Dwa pokoje z kuchnią, — Pokój z kuchnią — i Pokój — zaraz do wynajęcia. — Wiadomość w Adm. „Gońca“.

Pracownia i skład gotowego obuwia

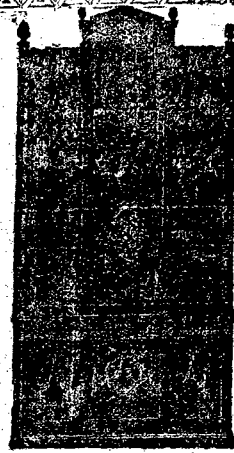
po cenach możliwie przystępnych
Jan DZWIGALSKI i S-ka
II-ga Aleja № 19, gdzie Teatr Paryski
w podwórzu. 821

Licytacja

w lombardzie Częstochow. T-wa Poyczkowsko-Oszczędnociowej odbędzie się dn. 27 kwietnia r. b. Przy opłaceniu zaległych procentów, potynając od dn. 1-go kwietnia, doliczane będą koszty licytacji w wysokości 3 proc. od sumy otrzymanej od pożyczki

Najlepsze Pieczywo

2 razy dziennie z piekarni
E. Makowskiego
II Aleja № 36.

Pierwsza Krajowa FABRYKA Orkiestrjonów A. Kmoniczek

w Częstochowie
ul. św. Stanisława № 5
telefon 6-34.

Posiada na składzie wszelkich modeli orkiestrjonów.

Ceny i warunki najprzystępniejsze.

Sprzedżę uskuteczniam za gotówkę i na raty, jak również posiadam wielki wybór walków do wszelk. instrumentów. Na żądanie cenniki bezpłatnie.

Ostrzeżenie.

Pasta do obuwia „Pomalin” Stanisława Fiszera zawdzięczają tylko swoje bezsprzeczne dobroci zapewnienia sobie duży zbył, zataczając coraz szersze kręgi wśród ludności Królestwa i Cesarstwa. Takie powołanie „Pomalin” zachęciło pewien odłam ludzi złej woli, noszących bądź to samo, bądź podobne nazwisko, do rozpowszechnienia w sprzedaży pasty do obuwia z podrobioną nazwą jak np. „Pamolim”, „Pumalin”, „Romalin” itp. oraz etykietę do złudzenia podobną do mojej. Uprzejmie zatem proszę Szanowną klientelę, pragnącą otrzymywać prawdziwy „Pomalin” o zwrócenie uwagi na ubocznie umieszczoną etykietę zatwierdzoną przez Departament handlu i przemysłu za № 26919.

Hurtownie i handel detalicznie ostrzegam przed rozpowszechnianiem fałszyfków, wprowadzających w błąd klientelę, uprzedzając że winnych ścigać będę zgodnie i zarządzać będę konfiskatę towaru, jak to już uczyniłem w mieście Litwy w Warszawie u J. Ansyca Nowolipki 33, zas w d. 6/4 r. b. u J. Grunbauma Nowolipki 49 oraz w różnym czasie w miastach prowincjonalnych.

**Fabryka przetworów chemicznych
Stanisław Fiszer**
w Warszawie, Łucka № 14, tel. 93-78.

Hurtowa i detaliczna sprzedaż pocztówek i różnych wydawnictw krajowych i zagranicznych
M. BAUMERT
w Częstochowie, ul. Dojazd, 17 vis à vis D. Z. W.
Skład stałe zapat. w ostatnie nowości w wielkim wyborze
Ceny najniższe za gotówkę. 0903

Mebie

Lustra wszelkiego rodzaju zawsze gotowe na składzie własnego wyrobu i używane komody, otomana białka i tynkowania. Aleja I Nr. 1. Główna. 084

Potrzebne
uczennice do magazynu młó W. Krzyżanowskiej ul. Dojazd Nr. 1. 705-

Gimnazystka
poszukuje korepetycji w zakresie trzech klas. Aleja III nr. 48 m. 22

Do wynajęcia
za 120 rb. dwa pokoje z kuchnią piwniczką i drzwiką ul. Nowa 46.

Akuzerka
Ignatowska z najnowszymi postępowymi akuzerami dyplomem Warszawskich szkół polozniczych udziela porad przyjmuje zamówienia na miejscu i na wyjazd ul. św. Barbary nr. 16.

dom
z placem przeszło 4000 łokci w cenie 1,300 rub. do sprzedania na Ostatnim Groszu, Wiadomość Jan Zysowski Warszawa 53. 872

Sprzedaje
folwarz mały 32 i pół morgi gruntu zabudowania dobytek żywy i martwy 15 tysięcy rb. Wiadomość — Rynek Wieluński 34. A. Koper. 874

Edward RINDERMAN

CZĘSTOCHOWA, ul. Teatralna № 26 dom własny
Tel. № 522. Filja w Sownowcu ul. Targowa № 14

POLECA: łożka żelazne, łożeczka dziecięce, kołabki, wózki dziecięce materace druciane i sprężynowe i t. d. CENNY NIEZKI ZA GOTÓWKĘ I NA RATY, CENNIKI NA ŻĄDANIE GRATIS.

**FARBIARNIA
JAN SIKORSKI**
ul. Targowa № 25, róg Mikołajewskiej.
Farbuje czysto i pierze garderobę damską męską i dziecięcą. Ceny niskie.

Zgubiono książeczkę kasy pożyczkowo-oszczędnościowej № 12768.

Częstochow. Mechaniczna Medaljerna oraz Zakład wyrobów wycinanych i tłoczonych **BAUER i S-ka** w Częstochowie ul. Wieluńska 12. Wykonuje: Medaliki, Krzyżyki i Znaki wszelkiego rodzaju z różnych metali. Specjalność: wyrob sznytów i sztańc i robót toкарских

BOL GŁOWY, MIGRENE
NATYCZNYMI USUWA
MIGRENE-NERVOSIN
BEZ WĄDROUJĄCO PĘNY I NIEZŁYCH ROŚLINNYCH SUBSTANCJI
WIEC ZADĄC APTKACH NISKE. ADP
PROSZKÓW WYRABIANYCH TYLKO
PŁOCCHU I PODPESEM WYMAJACZY
A. GĄSIECIEGO NA ZIWOIE. PROSZENIU

DLA OSÓB CIERPIĄCYCH NA For. Red. Mod. za 10 2011.
obstrakcje, homeroidy, katar błękit, odwarania krwi do głowy oraz wszelkie choroby zęłakane, wprost ratującą cem środkami są
Szwajcarskie gorzkie ziola d. ra Bauera
Ziolo te przynajmniej apetyt i prawidłowe trawienie, oraz wzmacniają organizm. Z dobrym również skutkiem mogą być używane przeciwko wryłom na twarzy i li. szajom. Żądać w aptekach i składach aptecznych z marką Kogut; pud. 50 k.

Pierwszorządne Chrzęscjańska Pracownia GORSETÓW
„JOZEFY”
Nagrodzona Medalem
CZĘSTOCHOWA, III-cia Aleja 46.
róg Szkolnej Nr. 1.
gorsety kroi paryskich i wiedeckich, higieniczne i do wyrównania figury szelki do prostego trzymania blustonosze, pasy i t. d. Pranie, reperacja i przebarbianie. — Ceny umiarkowane.

Do wynajęcia
zaraz sklep spożywczy Szkolna Nr. 27.

Kupię
magiel w dobrym stanie. Oferty składać w administracji „Gońca” (sub. F. Z.) 870.

Potrzebna
dziśwoczka do postug, Teatralna Nr. 23, m. 37 parter.

Do fabryki
Warta potrzeba na nocną zmianę siedemnaścieletnich obcacych 866

Wyjeżdżając
sprzedam óżne meble szafy stoły krzesła i t. d. Teatralna 10 stróż wskaź 867

Skład drzewa
budowlanego Teatralna 54 R. Basński. 859

Bzy
po cenie zniżonej oraz słynne róże halinowskie poleca Ogrodniczo-Halinów Władysław Zawady Szkolna 20

Warsztaty
stolarsko-mechaniczne
Braci Świeżych

Przeniesione zostały na przedmieście Zawodzie za fabr. Zaks wprost kolejki Herbskiej „Warta” do domu własnego ul. Henryka telef. 292 polecają w wielkim wyborze Meble gotowe szafy od 45 rb. do 100 rb. Łóżka para od 300 rb. do 90 rb. Kredensy od 40 rb. do 200 rb. Drzwi i okna do budowl przyjmujemy na za mowienie Ceny przystępne Roboty solidna.

Potrzebne
zaraz mieszkanie 2 pokoje kuchnia na Ostatnim Groszu oferty do apteki na Ostatnim Groszu. 862

Do sprzedania
dom parterowy z planem na 6 mieszkań na I piętro Wiadomość u Jagielskiego Zawodzie Marysia. 177

Sprzedam
dom frontowy przy kleromskiej szosie vis à vis naciarni Wiadomość na miejscu. 846

Sprzedaję
Gotowych Fartachów Łódzkiej Z. Chojnacka Dojazd 17 m. 7 Ceny fabryczne. 825

Chrzęscjański
**Magazyn Mód
„VICTORJA”**
wejście II-ga Aleja Nr. 42, okna od ul. Cerkiewnej. [14

Sprzedaję
Resztek walcianych i bawelnianych M. Micha skiej Częstochowa ul. Cerkiewna 5, I-sze piętro Nowości na sezon wiosenny w dużym wyborze. 277

Kupimy dom
cena 5000 do 14000 zł w dzielnicy handlowej sprzedamy place przy Szkolnej 20-35 i Humbertowskiej 80-100 kop. tokiek kwadratowy. Biuro Komisowe Aleja 35.

Sprzedam
Papugę A i gadajacy Teatralna 10 m. 10 868

Kefir
lektoryzacja 10 kop. dostarczona do domu Apteka A. Włodzińskiego Teatralna Nr. 314. 177

Place
od 300 rb. przy d. Warszawskiej do sprzedania Wiadomość u Ławdzika Zycha, ul. Warszawska nr. 85. 722

Place
do sprzedania w Częstochowie przy ul. Teatralnej nr. 45 Wiadomość na miejscu u Ławdzika. 784-

Dom
na Ostatnim Groszu składający się z 12 mieszkań do sprzedania lub do zamiany na 5 lub 4 mieszkania wjazd. Ostat. Grosz ul. Polna nr. 1. 844

DOM HANDLOWY ZDZISŁAW RYLSKI

Częstochowa, II Aleja № 20, Tel. № 93.
POSADZKI I LICOWKI terrakotowe, PŁYTKI GLAZUROWANE na spodach TERRAKOTOWYCH I KAOLINOWYCH, DACHÓWKI (marsylska szwajcarska, rzymska, karpiońska i wieżowa), RURY DRENOWE (SĄCZKI), CEGŁA OGNIOTRWAŁA I GLINKA OGNIOTRWAŁA, POSADZKI I KLEPKI dębowe, SIATKI METALOWE z metalu rozciąganego, LISTWY OCHRONNE do stopni schodowych i NAROŻNIKI do krawędzi murów. PAPA do krycia dachów, SMOLA i karbolinozum.